

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра «Фінансів»

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Податкова справа»

на тему: «Місцеві податки і збори та їх роль у формуванні доходів місцевих бюджетів України»

Виконавець:

студентка VI курсу фінансово - економічного
факультету

Кунділовська Наталія Володимирівна _____

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

Мартинюк Ірина Василівна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Виникнення держави, її подальший розвиток та зміна форми супроводжується реформуванням податкової системи, що має бути адаптована до вимог певного періоду функціонування країни. Підвищення результативності фінансової діяльності держави передбачає перебудову податкової системи та вдосконалення такого важливого її механізму, як місцеві податки та збори. Саме вони покликані зміцнювати місцеві бюджети, розширювати їх фінансову автономію. Ефективне використання інституту місцевих податків та зборів являється важливим способом зміцнення фінансової системи України. Існує необхідність і можливості посилення дієвості місцевого оподаткування як методу фінансового забезпечення розвитку територіальних громад, особливо за умов бюджетної децентралізації, проголошення стратегічного курсу державної політики в напрямку гармонізації з європейськими цінностями територіального самоврядування, об'єднання територіальних громад.

Аналіз особливостей місцевого оподаткування як зарубіжного так і вітчизняного досвіду свідчить, що можливості цих податків щодо наповнення бюджету та регулювання соціально-економічних процесів у суспільстві досить вагомі.

Дослідження окремих аспектів, пов'язаних з місцевим оподаткуванням, його впливом на фінансовий стан суб'єктів підприємницької діяльності та виконання запланованих податкових надходжень у дохідну частину бюджету, знайшло відображення у наукових розробках вітчизняних вчених, таких як: І. І. Лопушинський, А. Ю. Каспрук, В. С. Дмитровська, В. П. Вишневський та багатьох інших.

Однак наявність дискусійних питань потребує подальших досліджень, зокрема, поглиблення теоретичних і методичних розробок місцевого оподаткування, оцінювання діючої системи місцевого оподаткування в Україні, зокрема фіскальної ефективності податку на майно та єдиного податку, також удосконалення напрямів місцевого оподаткування, що зумовлює актуальність проведення досліджень щодо стану й подальшого розвитку підсистеми місцевих податків та зборів в Україні.

Мета дослідження - обґрунтування теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій з удосконалення напрямів місцевого оподаткування.

Завдання дослідження:

- розкрити економічну сутність місцевого оподаткування;
- простежити ретроспективу становлення та розвитку місцевого

оподаткування;

- виявити роль місцевих податків та зборів у формуванні місцевих бюджетів;
- проаналізувати роль місцевих податків та зборів у формуванні місцевих бюджетів України;
- оцінити фіскальну ефективність найвагоміших бюджетоутворюючих місцевих податків;
- здійснити обґрунтування адаптації зарубіжного досвіду у сфері місцевого оподаткування до вітчизняної системи місцевого оподаткування;
- розглянути шляхи підвищення ефективності місцевого оподаткування.

Об'єкт дослідження процес справляння місцевих податків та зборів в Україні.

Предмет дослідження сукупність фінансово-економічних відносин, що виникають в процесі справляння місцевих податків і зборів в Україні.

Методи дослідження: методи системного і комплексного дослідження: метод аналізу і синтезу (для деталізації системи майнового оподаткування шляхом розчленування її на складові частини); метод порівняння (для зіставлення фактичних даних звітного та попередніх років); метод середніх та відносних величин (для вивчення рівня впливу заходів оподаткування майна на результати виконання запланованих показників надходження податків до бюджету); графічний метод (для наочного відображення результатів дослідження); методи факторного аналізу (при виявленні й вимірюванні впливу факторів на результативність оподаткування майна); метод логічного узагальнення (при обґрунтуванні моделі фіскальної ефективності справляння податків на майно); табличні методи (зведення отриманих даних протягом виконання дипломної роботи у таблиці), статистичні методи (дослідження динаміки надходження місцевих податків та зборів в бюджет, надходження податкових, неподаткових, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів, трансфертів) тощо. Економіко-статистичні прийоми та обробка даних виконувались із застосуванням комп'ютерних технологій.

Інформаційна база дослідження: зведені статистичні дані Державної служби статистики України, статистичні дані про результати діяльності Державної фіскальної служби України, звіти Міністерства фінансів України про виконання зведеного бюджету, законодавчі і нормативні акти України з питань оподаткування; наукові розвідки вітчизняних та зарубіжних вчених з відповідної тематики, а також результати власних досліджень і розрахунків.

Публікація та апробація результатів дослідження. Основні положення та результати кваліфікаційної роботи магістра представлено на студентській науково-практичній конференції «Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та

перспективи» 20-14 листопада 2017 року та викладені в науковій статті на тему «Економічна ефективність майнового, єдиного податків в Україні та шляхи їх удосконалення» у «Збірнику студентських наукових праць».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (69 найменувань) та 5 додатків. Загальний обсяг роботи становить 124 сторінки. Основний зміст викладено на 109 сторінці. Робота містить 15 таблиць, 26 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретико-методичні аспекти місцевого оподаткування»* розглянуто економічну сутність місцевих податків та зборів, еволюцію розвитку місцевого оподаткування, роль місцевих податків та зборів у формуванні місцевих бюджетів.

У другому розділі *«Оцінювання діючої системи місцевого оподаткування в Україні»* оцінено фіскальну ефективність найвагоміших бюджетоутворюючих податків 2012 – 2016 рр., виконання бюджету м. Одеса по надходженням майнових та єдиного податків.

У третьому розділі *«Напрями удосконалення місцевого оподаткування в Україні»* обґрунтовано адаптацію зарубіжного досвіду у сфері місцевого оподаткування до вітчизняної системи місцевого оподаткування та запропоновано шляхи підвищення ефективності місцевого оподаткування.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Посилення зв'язку між соціально-економічним та бюджетним плануванням адміністративно-територіальних одиниць. На формування доходів місцевих бюджетів має впливати соціально-економічна ситуація на території місцевого самоврядування і виконання програм розвитку адміністративно-територіальних одиниць. Визначальним має бути збалансований розвиток приватних та державних інтересів у бюджетній політиці.

2. Надавши органам місцевого самоврядування можливість встановлювати власні податки та збори, за погодженням із вищими державними органам влади, відповідно до особливостей регіону, що забезпечить контроль з боку держави за ефективністю та доцільністю введення тих, чи інших податків та зборів.

3. Щодо оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, слід брати до уваги оціночну вартість майна, відповідно до якої стягується плата. Це дозволить зменшити навантаження на заробітну плату та перерозподілити його між різними категоріями платників податку. Доцільним є

виключення з переліку об'єктів оподаткування допоміжних (нежитлових) приміщень (сараї, хліви, майстерні, літні кухні і т.д.)

АНОТАЦІЯ

Кунділовська Н.В., «Місцеві податки і збори та їх роль у формуванні доходів місцевих бюджетів України».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти формування, розвитку, а також економічна сутність місцевих податків і зборів у формуванні місцевих бюджетів України, джерела доходів місцевих бюджетів, зокрема місцевих податків і зборів, податкових надходжень з податку намарно та єдиного податку, визначено фактори, що впливають на розмір податкових надходжень від майнових та єдиного податків.

Оцінено фіскальну ефективність найвагоміших бюджетоутворюючих податків, здійснено обґрунтування адаптації зарубіжного досвіду у сфері місцевого оподаткування до вітчизняної системи оподаткування та розглянуто шляхи підвищення ефективності місцевого оподаткування.

Одержані результати можуть бути використані при плануванні дохідної частини місцевих бюджетів, а також при розробці й удосконаленні законодавчих актів України з питань Місцевих бюджетів.

Ключові слова: місцеві податки і збори, місцевий бюджет, податкові надходження, податок на майно, єдиний податок, прибуток, доходи бюджету.

ANNOTATION

Kundilovska N. V., «Local taxes and fees and their role in the formation of revenues of local budgets of Ukraine»

Master's research paper consists of three sections. The topic of the study is the process of collection local taxes and fees in Ukraine.

Research paper covered theoretical aspects of the formation, development, as well as the economic essence of local taxes and fees in the formation of local budget of Ukraine, sources of local budget revenues, in particular local taxes and fees, tax revenues from taxes and income taxes, are considered, factors influencing the size are determined tax revenues from property and income taxes.

The fiscal efficiency of the most important budget-forming taxes is evaluated, the justification of the adaptation of foreign experience in the field of local taxation on the domestic taxation system and the way of increasing the efficiency of local taxation are considered.

The given results can be used in planning the revenue part of local budgets, as well as in developing and improving legislative acts of Ukraine on local budgets.

Key words: local taxes, fees, local budget, tax revenues, property tax, income tax, income, budget revenues.